

Impact Factor - 6.261

ISSN - 2348-7143

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOWS ASSOCIATION

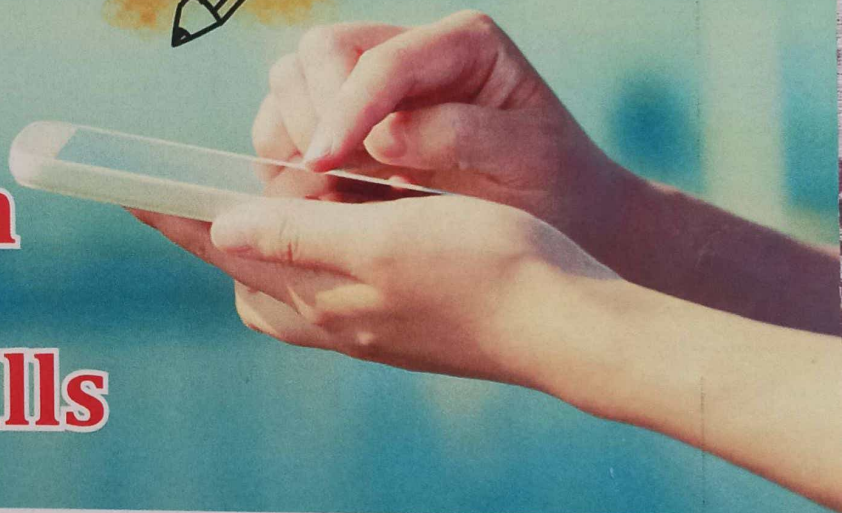
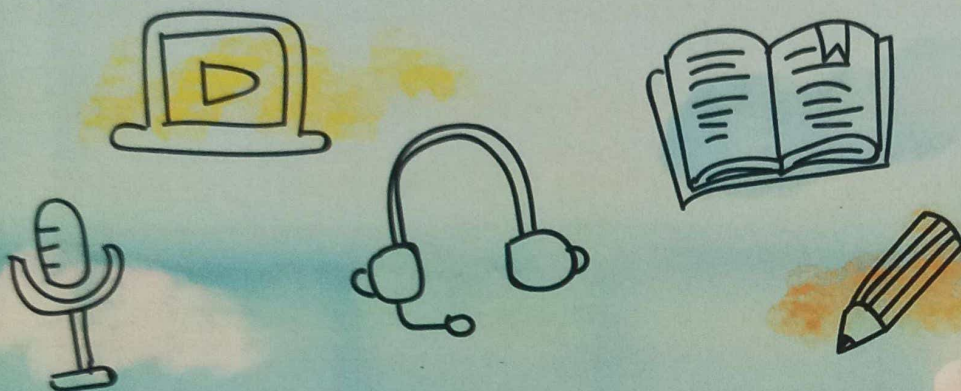
RESEARCH JOURNEY

INTERNATIONAL E-RESEARCH JOURNAL

PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

February - 2019

SPECIAL ISSUE- 140

Application of Language Skills

Guest Editor :

Dr. P. V. Rasal

Principal

**MVP Samaj's Arts, Commerce & Science College,
Tryambakeshwar, Dist. Nashik [M.S.] INDIA**

Chief Editor :

Dr. Dhanraj T. Dhangar

Yeola, Dist. Nashik (MS) India.

Executive Editor of the issue :

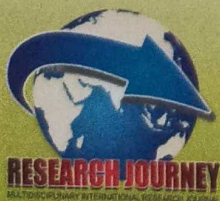
Prof. Samadhan Gangurde

Prof. Madhav Khalkar

Dr. S. J. Nikam

Dr. Chhaya Shinde

Mr. Dipak Gangurde

This Journal is indexed in :

- UGC Approved Journal
- Scientific Journal Impact Factor (SJIF)
- Cosmos Impact Factor (CIF)
- Global Impact Factor (GIF)
- International Impact Factor Services (IIFS)
- Indian Citation Index (ICI)
- Dictionary of Research Journal Index (DRJI)

SWATIDHAN PUBLICATIONS

'RESEARCH JOURNEY' *International E- Research Journal*
Impact Factor - (SJIF) - 6.261, (CIF) - 3.452(2015), (GIF)-0.676 (2013)
Special Issue 140- Application of Language Skills
UGC Approved Journal

ISSN :
2348-7143
February-2019

Impact Factor – 6.261

ISSN – 2348-7143

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOWS ASSOCIATION'S

RESEARCH JOURNEY

International E-Research Journal

PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

February-2019 Special Issue – 140

Application of Language Skills

Guest Editor:

Dr. P. V. Rasal

Principal,

MVP Samaj's Arts, Commerce & Science College,
Tryambakeshwar, Dist. Nashik [M.S.] INDIA

Executive Editor of the issue:

Prof. Samadhan Gangurde

Prof. Madhav Khalkar

Dr. S. J. Nikam

Dr. Chhaya Shinde

Mr. Dipak Gangurde

Chief Editor:

Dr. Dhanraj Dhangar (Yeola)

SWATIDHAN **I**NTERNATIONAL **P**UBLICATIONS

For Details Visit To : www.researchjourney.net

© All rights reserved with the authors & publisher

Price : Rs. 800/-

INDEX

No.	Title of the Paper	Author's Name	Page No.
1	The Importance of Soft Skills for Graduating and Post- Graduating Populace	Dr. P.V.Rasal	05
2	Language Learning and Language Acquisition	Dr. Anjali Kulkarni	09
3	The Exigent Areas for the Indian Learners of English	Dr. Manisha Suryavanshi	12
4	Some Observations on a book on Speaking Skills Entitled Teaching Speaking : A Holistic Approach	Dr. S. J. Nikam	17
5	Developing Reading Skills of English Language	Dr. S. J. Ghotekar	20
6	Types of Listening Skills in Learning of English Language	Dr. Vivek Jawale	25
7	Basic Learning Skills in the English Language	Dr. Dipali Raju More	31
8	Importance of Listening Skill	Dr. Bhagyashree Athwale	36
9	The Role of Language Skills in English Language Learning	Smt. Shashwati Nirbhavane	41
10	Developing Language Skills : LSRW	Taterao Nikalje	44
11	Challenges of Rural Students in English Language Acquisition	Prof. K.L. Shinde	47
12	Yoga Practice and Language Learning	Amol Tisge	51
13	Developing Skills: Reading and Writing	Dipak Baviskar	53
14	Errors and Remedies in Reading English of the Tribal Students Studying in 7th Std. of Vani Region	Mr. Dnyaneshwar Nikam	56
15	The Significance of Integrated Approach in the Teaching of English Language	Dr. P. P. Parmar	59
16	Developing Skills in Listening and Speaking	Sameer Pawar	62
17	जनसंचार माध्यम और भाषा कौशल	डॉ. अनंत केदार, डॉ.मोतीलाल भोरगा	65
18	द्वितीय भाषा अधिगम की प्रक्रिया में भाषाई कौशलों की भूमिका	श्रीमती प्रिया कदम	68
19	भाषिक कौशल : स्वरूप एव संकल्पना	डॉ. योगेश दाणे	73
20	अध्ययन-अध्यापन में सुधार लाने के लिए सूचना प्रौद्योगिकी की भूमिका	डॉ. गीता परमार	79
21	भाषा और भाषिक कौशल का उपयोग	प्रा. समाधान गांगुर्डे	83
22	हिंदी भाषा और भाषा कौशल	प्रा. युवराज गातवे	87
23	हिंदी भाषा और भाषा कौशल	प्रा. नंदादेवी बोरसे	89
24	हिंदी कविता अध्ययन-अध्यापन के कौशल	डॉ. जगदीश परदेशी	93
25	हिंदी भाषा और भाषा कौशल	डॉ. भारती धोंगडे	100
26	भाषा कौशल में लेखन कौशल का महत्त्व	डॉ. संजय जाधव	102
27	भाषिक सर्जनशीलता – स्वरूप और महत्त्व	प्रा. राजेद्र जाधव	108
28	हिंदी और भाषा कौशल	डॉ. विजय वाघ	112
29	भाषा कौशल में भाषण कौशल का विकास	प्रा. संदीप तपासे	116
30	ज्ञानरचनावाद भाषिक कौशल का विकास	सागर चौधरी	119
31	भाषिक कौशल्ये	डॉ. शिरीष लांडगे	125
32	भाषिक कौशल्योच्चे उपयोग	डॉ. शांताराम चौधरी	127
33	अनुवाद क्षेत्रातील महत्वाच्या संधी	डॉ. प्रकाश शेवाळे	133
34	भाषिक कौशल्योच्चे संगणकीय उपयोग	डॉ. राजेंद्र सांगळे	139

अनुवाद क्षेत्रातील महत्वाच्या संधी

डॉ. प्रकाश शेवाळे

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
हरसूल ता.त्र्यंबकेश्वर जि. नाशिक

प्रस्तावना :

एका भाषेतला मजकूर नेमकेपणाने दुसऱ्या भाषेत व्यक्त करणे म्हणजे अनुवाद वा भाषांतर होय. ज्या भाषेतून मजकूर आपण दुसऱ्या भाषेत आणतो. त्या मूळभाषेला उगम भाषा असे म्हणतात तर आपण ज्या भाषेत तो मजकूर अनुवादित वा भाषांतरित करतो त्या भाषेला लक्ष्य भाषा असे म्हटले जाते. अनुवाद अतियोग्य व निकोप पद्धतीने होण्यासाठी अनुवादकाला वा भाषांतरकाराला दोन्ही भाषांचे, दोन्ही भाषेतील व्याकरण, साहित्य, त्या भाषेत व्यवहार करणाऱ्या समूहाचे, त्या समूह संस्कृतीचे, तेथील भूगोल, ऐतिहासिक संदर्भ या सर्व बाबींचे ज्ञान व त्याबरोबर सृजनशीलता आवश्यक आहे. आज वैश्विकरणाने युग आहे. त्यामुळे इंग्रजी भाषेबरोबरच इतर परदेशी भाषांचे महत्व कैकपटीने वाढले आहे. अर्थाजनासाठी या काही भाषांचा हमखास उपयोग होतांना आपणास दिसतो.

इंग्रजी भाषेत तर आज सर्व प्रकारची माहिती आपणास आंतरजालाच्या माध्यमातून मिळू शकते. भारत हा बहुभाषिक देश आहे. असंख्य बोली व प्रादेशिक भाषा भारतात बोलल्या जातात. या सर्वच भाषा व बोलींमध्ये साहित्यनिर्मिती मोठ्या प्रमाणात होत असते. दळणवळणाच्या साधनांमुळे जसे जवळ आले तसे आपण सर्व वैश्विक झालो. त्यामुळेच भाषांतर व अनुवाद यांच्या सहाय्याने जगाची इत्यंभूत माहिती परकीय भाषा येत नसतांना आपणास होत आहे. म्हणूनच आजच्या युगात लोक व देश यांना जोडण्यासाठी अनुवाद वा भाषांतर अतिशय महत्वाचे माध्यम म्हणून उपयोगी पडत आहे. यामध्ये काही प्रमाणात तंत्रज्ञानही महत्वाची भूमिका वजावत आहे हे नाकारता येणार नाही.

अनुवादांमुळे अनुवादकाला एक वेगळे स्थान निर्माण होतांना दिसते. राज्य व देशांतर्गत अनेक संधी प्राप्त होतांना आपणास दिसतात. अनुवादकाला साहित्य, राज्यसरकार, केंद्रसरकार, बँक इत्यादीच नव्हे तर आज सर्वात महत्वाची भूमिका वजावणारे प्रसारमाध्यमांमध्ये अर्थाजनाच्या अनेक संधी निर्माण झाल्या आहेत. जाहिरातक्षेत्र, सरकारी न्यायव्यवस्था, विज्ञान, तंत्रज्ञान, वैद्यकीय क्षेत्र या विभागातही अनुवादकाची गरज निर्माण होत आहेत. ज्या भाषेतून अनुवाद येतो त्या भाषेची काही वैशिष्ट्ये सोबत घेऊनच अनुवाद होतांना आपणास दिसतो. उदा. हिंदीतून इतर भाषेत अनुवाद करायचा असेल तर हिंदीची सामाजिक, सांस्कृतिक वैशिष्ट्ये घेऊनच अनुवाद होत असतो. मराठीत त्याचा आस्वाद घेतांना वाचकाला ह्या भाषेची व त्या भाषेतील वैशिष्ट्यांची पार्श्वभूमी समजून घेता येते. अनुवादांमुळे एखाद्या भाषेतील उपयुक्त गोष्टीचा इतर भाषिकांना मोठा फायदा होतो. भारताची राष्ट्रभाषा हिंदी असल्यामुळे तसेच इंग्रजी ही भाषा जगात महत्वाची असल्याने या दोन भाषा चांगल्या अवगत असणाऱ्याला भारतात व भारताबाहेर अनुवादकाचे करिअर आनंद आणि समाधानासोबतच उत्तम मानधन देऊ शकते.

अनुवाद क्षेत्रातील संधी :-

प्रसारमाध्यमे -

१. मुद्रित माध्यमे व प्रिंट मिडिया :

वृत्तपत्रे, नियतकालिके व मुद्रित माध्यमे यामध्ये अनुवादक अतिशय महत्वाची भूमिका बजावत असतो. वृत्तपत्रात वीवीसी सारख्या अनेक न्यूज एजन्सी आहेत अशा संस्थांकडून आलेल्या वातम्या तात्काळ प्रादेशिक प्रेक्षकांसाठी प्रादेशिक वृत्तपत्रांना ती प्रादेशिक भाषेत द्याव्या लागतात. तसेच इतर भाषेतील विविध विषयांवरील लेख अनुवादित करण्यासाठी अनुवादक महत्वाचा असतो. याबरोबरच नियतकालिके व मुद्रित माध्यमांसाठीही जवळ जवळ सर्वच साहित्यप्रकार अनुवादित करून छापले जाते. मल्टीनॅशनल कंपन्यांच्या जाहिराती देण्यासाठी अनुवादक महत्वाचा असतो.

२. इलेक्ट्रॉनिक मिडिया:

या क्षेत्रात अनुवादकाची गरज असते. वृत्तनिवेदकाला अनेक भाषा अवगत असतील तरच त्याची इलेक्ट्रॉनिक मिडियामध्ये निवड होते. तसेच चित्रपट जर इंग्रजी वा हिंदी भाषेत असेल तर प्रादेशिक भाषेत त्याच्या संवादांचा अनुवाद द्यावा लागतो त्यासाठी इलेक्ट्रॉनिक मिडियामध्ये अनुवादकाची भूमिका अतिशय महत्वाची असते. अनुवाद व माध्यमांतर यामध्ये जवळचा अनुबंध आहे. 'माध्यमांतर' या विषयाच्या अनुषंगाने डॉ. राजेंद्र थोरात यांनी विवेचन केले आहे.

साहित्यकृतीचे माध्यमांतर या विषयाचा अभ्यास करतांना साहित्यकृती ते सिनेमा, साहित्यकृतीचे मालिका अशा अनुवादाच्या संधी आहेत. इतर भाषेतील चित्रपट भारतीय भाषेत माध्यमांतर करत असतांना दिग्दर्शक 'अनुवाद' करत असतो. माध्यमांमध्ये दृक-श्राव्य रूपाला अनन्यसाधारण महत्त्व असते. अनेक जागा यासाठी उपलब्ध होत असतात.

३. आकाशवाणी:

आकाशवाणीवर बातमी जाहीरात तसेच वेगवेगळे उद्बोधन वा मनोरंजनाचे कार्यक्रम दाखवले जातात या कार्यक्रमासाठी अनुवादक महत्वाचा असतो. मिडियावर स्थानिक पासून तर जागतिक दर्जापर्यंत चर्चा होते या सर्व गोष्टी सामान्यजनांपर्यंत पोहचवायच्या असतील तर अनुवादक महत्वाचा आहे. त्यासाठी रेडिओजॉकी वा तत्सम जागांसाठी कर्मचारी नेमतांना त्याचे इतर भाषांचे ज्ञान तपासले जाते. अशाच व्यक्तींना नोकरीची संधी उपलब्ध असते

भाषा संचालनालय विभाग तसेच भाषा केंद्रातील संधी :

प्रत्येक राज्यात एक भाषा संचालनालय विभाग असतो. प्रत्येक भाषेची काही मंडळे तसेच भाषाकेंद्र असतात. या सर्व ठिकाणी त्या राज्याच्या भाषेच्या विकासासाठी अनुवादक वा भाषांतरकार यांच्या काही जागा असतात. महाराष्ट्र शासनाचे एकूण चार भाषा विभाग आहेत.

१. मराठी भाषा विभाग महाराष्ट्र

(<http://marathibhasha.maharashtra.gov.in/Site/Information/bhashaSanchanalay.aspx>)

२. राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ (<http://www.vishwakosh.org.co.in/>)

३. राज्य मराठी विकास संस्था (<http://rmvs.maharashtra.gov.in/>)

४. महाराष्ट्र राज्य मराठी साहित्य आणि संस्कृती मंडळ(<http://msblc.maharashtra.gov.in/>)
५. भाषा संचालनालय (<http://bhasha.maharashtra.gov.in/>) या ठिकाणी अनुवाद वा भाषांतराचे काम चालते. या ठिकाणी पदवी परीक्षा उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत परीक्षा घेऊन अनुवादक पदासाठी जागा भरण्यात येतात. मंत्रालयातही अनेक जागा उपलब्ध असतात.

केंद्र शासन यातील संधी :

मंत्रालयातील सर्व विभागात अनुवादकासाठी काही जागा असतात. तसेच केंद्र सरकारमध्ये सुद्धा अनेक जागा या अनुवादकासाठी राखीव असतात. केंद्रात स्टाफ सिलेक्शन कमिशन तर्फे हिंदी अनुवादकासाठी असंख्य जागांवर दरवर्षी कर्मचारी नियुक्त केले जातात. ११२४०० रु. पासून तर आपल्या पदानुसार १५११०० रु. एवढा पगार या जागांसाठी असतो. या अंतर्गत १. केंद्रीय सचिवालय राजभाषा सेवा (के.स.रा.भा.से.) मध्ये कनिष्ठ अनुवादक (३५४०० -११२४०० रु.)) २. रेल्वे मंत्रालय (रेलवे बोर्ड) मध्ये कनिष्ठ अनुवादक (३५४०० -११२४०० रु.) ३. सशस्त्र सेना मुख्यालय (ए.एफ.एच.क्यू.) मध्ये कनिष्ठ अनुवादक (३५४०० -११२४०० रु.) ४. अधीनस्थ कार्यालय, कनिष्ठ अनुवादक / कनिष्ठ हिंदी अनुवादक (३५४०० -११२४०० रु.) ५. केंद्र सरकारच्या वेगवेगळ्या मंत्रालयात / विभागात /कार्यालयात वरिष्ठ हिंदी अनुवादक(४४९००-१४२४०० रु.) ६. केंद्रीय हिंदी प्रशिक्षण संस्थान (के हि प्र सं) मध्ये हिंदी प्राध्यापक (४७६०० -१५११०० रु.) अशा प्रकारच्या पदांसाठी ही परीक्षा घेतली जाते.

७ जानेवारी १९५६ मध्ये भारत सरकारने साहित्य अकादमी ही संस्था स्थापन केली. साहित्य अकादमी दिल्ली सारखी संस्था भारतातील विविध भाषातील साहित्य वेगवेगळ्या भाषांमध्ये अनुवादित करत असते. त्यासाठी अनुवादक महत्वाचा असतो. या संस्थेमार्फत साहित्य अकादमी अनुवादित पुरस्कार म्हणून दर्जेदार साहित्याला दरवर्षी पुरस्कार दिले जातात. (http://sahitya-akademi.gov.in/sahitya-akademi/index_h.jsp) भारतीय भाषा संस्थान (सेन्ट्रल इन्स्टीट्यूट ऑफ इंडियन लंग्वेजेस) ही भारत सरकारची महत्वाची संस्था आहे. या संस्थेतही दरवर्षी वार्षिक नियोजनानुसार भारतीय प्रादेशिक भाषांवर चर्चासत्र, कार्यशाळा, परिषदा आयोजित केल्या जातात. (<http://www.ciil.org/Programmes.aspx>) केंद्रीय लोकसेवा आयोगामार्फत अनुवादक व प्राध्यापकपदाच्या अनेक जागा दरवर्षी उपलब्ध होत असतात. तसेच नवोदय विद्यालयात दरवर्षी नवोदय विद्यालय समिती अंतर्गत अनुवादक भरती होत असते. १३ डिसेंबर पर्यंत यावर्षी त्याची मुदत आहे त्यासाठी उमेदवार हिंदी विषयात पदव्युत्तर पदवी तसेच इंग्रजी - हिंदी भाषांतराची पदविका उत्तीर्ण व भारताचा रहिवासी पाहिजे. (९३०० मुळवेतन)

लोकसभा सचिवालय तसेच राज्यसभा सचिवालयात दरवर्षी शेकडो अनुवादक व संसदीय इंटरप्रिंटर यांच्या जागा भरल्या जातात. यासाठी हिंदी वा इंग्रजी पदव्युत्तर पदवी व संगणकाचे ज्ञान आवश्यक असते. (<https://www.mahanaukri.co.in/parliament-of-india-rajya-sabha-recruitment-2017/>) लोकसभा सचिवालय तसेच राज्यसभा सचिवालयात दरवर्षी शेकडो अनुवादक व संसदीय इंटरप्रिंटर यांच्या जागा भरल्या जातात. यासाठी हिंदी वा इंग्रजी पदव्युत्तर पदवी व संगणकाचे ज्ञान आवश्यक असते. (<https://www.mahanaukri.co.in/parliament-of-india-rajya-sabha-recruitment-2017/>)

इंडो तिबेटीअन सीमा सुरक्षादलात हिंदी अनुवादक यांच्या जागा असतात. उमेदवार पदव्युत्तर पदवी तसेच इंग्रजी - हिंदी भाषांतराची पदविका उत्तीर्ण पाहिजे. २०१४ मध्ये एकूण १९९७ जागा होत्या. (<https://www.loksatta.com/career-vrutantta-news/employment-opportunity-32-784905/>)

५. प्रकाशन संस्था व साहित्य अनुवाद :

प्रकाशकांना वेगवेगळ्या विषयांच्या पुस्तकांच्या अनुवादासाठी अनुवादकाची गरज भासते. काही प्रकाशन संस्था इतर भाषांमधील बेस्ट सेलर व महत्वाच्या लेखकांच्या पुस्तकांचे अनुवादाचे हक्क आपणाकडे संपादन करतात. त्यांना त्या ग्रंथाचा अनुवाद वेगवेगळ्या प्रादेशिक भाषेत करायचा असतो आणि त्यासाठी त्यांना दोन्ही भाषांची उत्तम जाण असलेल्या तसेच उत्कृष्ट लेखनशैली असलेल्या व्यक्तींची आवश्यकता असते. अशी अनुवादित साहित्यनिर्मिती आपल्याकडे मराठीसह अनेक प्रादेशिक भाषांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर वाढत आहे. अशा प्रकारे उत्तम साहित्याचा अनुवाद करण्याची संधीही अनुवाद क्षेत्रात कार्यरत असणाऱ्या व्यक्तींना मिळू शकते

६. न्यायविभागातील संधी :

न्यायाविभागात महत्वाचा दस्तऐवज भाषांतरित वा अनुवादित करण्यासाठी फार मोठी संधी आहे. प्रत्येक राज्याच्या उच्च न्यायालयात अनुवादकाच्या फार मोठ्या संधी उपलब्ध आहेत. कर्नाटक उच्च न्यायालयात याच वर्षी ऑक्टोबर महिन्यात एकूण १० जागांची भारती झाली. या परीक्षांसाठी त्या त्या राज्यातील भाषेत पदवी परीक्षा उत्तीर्ण असणे अनिवार्य असून हिंदी भाषांतराची पदविका उत्तीर्ण व भारताचा रहिवासी पाहिजे.

७. संयुक्त राष्ट्र संघटनेच्या मुख्यालयात तसेच तत्सम कार्यालयांमध्ये इंग्रजी, फ्रेंच, अरेबिक, रशियन, चिनी/स्पॅनिश या भाषांमधील अनुवादक हवे असतात. मात्र त्यासाठी विद्यार्थ्यांना युनायटेड नेशन्स लॅंग्वेज कॉम्पिटिटिव्ह एक्झामिनेशन द्यावी लागते. ही परीक्षा दर दोन-तीन वर्षांनी संयुक्त राष्ट्र संघाच्या अधिकृत भाषांमधील अनुवादक, संपादक, कॉपी प्रिपेरटर्स, व्हर्बाटिम रिपोर्टर्स, संदर्भ मदतनीस, अनुवादक, प्रूफ रीडर्स या पदांसाठी घेतली जाते. याविषयीची माहिती careers.un.org या संकेतस्थळावर मिळू शकेल. ही परीक्षा संयुक्त राष्ट्र संघाचे सदस्य असलेल्या कोणत्याही राष्ट्रातील नागरिकाला देता येते. ही परीक्षा लेखी आणि तोंडी अशा दोन्ही स्वरूपात घेतली जाते. संयुक्त राष्ट्र संघाच्या अधिकृत भाषेतील पदवी-पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण केलेल्या विद्यार्थ्याला ही परीक्षा देता येते.

८. भारतात असणाऱ्या प्रत्येक मल्टीनॅशनल बँकेत भाषाधिकारी म्हणून जागा असतात. इंग्रजी व हिंदी या भाषांपैकी कुठल्याही एका भाषेत उमेदवार पदव्युत्तर पदवी ५० टक्के गुणांनी उत्तीर्ण तसेच इंग्रजी - हिंदी भाषांतराची पदविका उत्तीर्ण पाहिजे.

९. दिल्लीस्थित इंडियन नॅशनल सायन्टिफिक डॉक्युमेंटेशन सेंटर या संस्थेला तांत्रिक विषयातील कागदपत्रांच्या अनुवादकांची गरज भासते.

१०. जाहिरातक्षेत्र :

प्रत्येक क्षेत्रात आज स्पर्धा खूप वाढली आहे त्यामुळे बाजारात टिकून राहण्यासाठी आपण इतरांपेक्षा किती वेगळे आहोत हे सिद्धी करण्याची गरज आहे. त्यासाठी जास्तीत जास्त लोकांपर्यंत आपला संदेश सतत पोहोचवला पाहिजे. आपल्याविषयी, आपल्या उत्पादनाविषयी लोकांना माहिती द्यायला हवी. सतत

लोकांच्या नजरेसोबत राहणे हवी, त्यांच्या कानावर आपल्या उत्पादनाविषयी काही ना काही पडत राहणे आवश्यक आहे. त्यासाठी जाहिरात करणं गरजेचे आहे. जाहिरात प्रभावी होण्यासाठी व त्यासाठी भाषा महत्वाची आहे. देशांतर्गत व जगात आपल्या उत्पादनाची जाहिरात करायची असेल तर अनेक भाषांमध्ये या जाहिराती कराव्या लागतात त्यासाठी वेगवेगळ्या भाषेतील अनुवादकांची गरज असते. विशिष्ट भाषेतील अनुवादकांची गरज ही कॉर्पोरेट जगताला नेहमीच भासत असते. राष्ट्रीय पातळीवरील राजकीय संस्था, मोठ्या सामाजिक संस्था यांच्याही जाहिराती / निवदने प्रमुख भाषांमध्ये प्रकाशित होतात. त्यांनाही अनुवादकांची गरज भासते.

११. आयात निर्यात एजन्सी :

आज जगातील सर्वांसाठी मुक्त आर्थिक धोरणांमुळे जागतिक बाजारपेठ खुली झाली असून आपल्या देशात जगातील उत्पादने येतात व आपली उत्पादने आपण जगात विकू शकतो. ह्या सर्व प्रक्रियेसाठी अनुवादक वा भाषांतरकार यांची नेमणूक केली जाते. अशा कंपनीत अनेक भाषा ज्याला अवगत असतील अशा कर्मचार्यांची नेमणूक केली जाते.

१२. व्यावसायिक भाषांतरकार :

जगात भाषेची अडचण निर्माण झाली की व्यावसायिक अनुवादक वा भाषांतरकार यांची मदत घेऊन आपण ती सोडवतो. एका पानापासून अनेक पुस्तकांपर्यंत अनुवाद आपण त्याचा मोबदला देऊन व्यावसायिक अनुवादक वा भाषांतरकार यांच्याकडून करून घेऊ शकतो.

१३. पर्यटन क्षेत्र :

पर्यटन कंपन्या प्रत्येक प्रयत्न स्थळावर असंख्य परदेशी व देशांतर्गत पर्यटक येतात त्यांना पर्यटन स्थळाविषयी माहिती देण्यासाठी इंग्रजी व हिंदी या भाषा अवगत असतील तर अशा मार्गदर्शकाला जास्त मागणी असते. जेवढ्या जास्त भाषा येतील तेवढी या मार्गदर्शकांना जास्त मागणी असते.

१४. जागतिक एनजीओ. वा सरकारी वा खासगी संस्थांबरोबर काम करण्याची संधी अनुवादक वा भाषांतरकारासाठी उपलब्ध आहे. भारतात तसेच जगात आज अनेक जागतिक एनजीओ. कार्यरत आहेत. त्यांना भाषेच्या येणाऱ्या अडचणींमुळे ते येथील बहुभाषिक लोकांची मदत घेऊन सोडवतात. परदेशातून येणाऱ्या या एन. जी. ओ. चालवणाऱ्या संस्थांना येथील लोकांची मदत घ्यावी लागते इथल्या लोकांना त्यामुळे रोजगार उपलब्ध होतो.

१५. विद्यापीठात प्रादेशिक व परदेशी भाषाकेंद्रे असतात तेथेही प्रशिक्षक, प्राध्यापक म्हणून काम - भारतीय व परदेशी विद्यापीठात अनेक महत्वाच्या भाषा शिकवल्या जातात. त्या भाषांमध्ये पदवी घेऊन येथील विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षक, प्राध्यापक म्हणून काम करण्याची संधी उपलब्ध आहे.

१६. बहुराष्ट्रीय कंपन्यांसाठी आज जपानी, जर्मन, इंग्रजी व फ्रेंच या भाषांसाठी मागणी आहे. त्यासाठी आज इंग्रजी माध्यमांच्या प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमध्ये जपानी, जर्मन, इंग्रजी व फ्रेंच या भाषा शिकवल्या जातात. या दुय्यम भाषा येणाऱ्या शिक्षकांना अशा इंग्रजी शाळेत लगेचच नोकरी उपलब्ध होते.

१७. विविध वेबसाइटवर वेगवेगळ्या भाषेत लिखाण करण्यासाठी अनुवादक लागतात. अनुवादकासाठी महत्वपूर्ण असे अभ्यासक्रम आज भारतातील कलकत्ता, मुंबई, पुणे, दिल्ली व हैद्राबाद आदी महत्वाच्या विद्यापीठात उपलब्ध आहेत

'RESEARCH JOURNEY' International E- Research Journal
Impact Factor - (SJIF) - 6.261, (CIF) - 3.452(2015), (GIF)-0.676 (2013)
Special Issue 140- Application of Language Skills
UGC Approved Journal

ISSN :
2348-7143
February-2019

निष्कर्ष:

विज्ञानाने आजचे जग जवळ आले म्हणून सर्वांची भाषा एकमेकांना कळली पाहिजे त्यासाठी अनुवादकांची संख्या मोठ्या प्रमाणात वाढावी ज्यामुळे भाषांतील अंतर कमी होऊन विचारांची देवाणघेवाण करण्यास सोपा मार्ग उपलब्ध होईल त्यासाठी उत्कृष्ट अनुवादक तयार होणे हे आपल्यापुढचे आव्हान आहे आणि भाषांतर अनुवाद ही कौशल्ये आत्मसात केल्याने हे ध्येय साध्य होईल असे मला वाटते.

